



## נחשו מי יצר "פרצה קוראת לגנב"?

טרה, אין כאן נוהל ולא צריך נוהל".  
בעיניי, גישתו היא הוכחה נוספת לצורך בנטילת סמכות ההעמדה לדין מהמשטרה ובהעברתה לפרקליטות. כיום רוב כתבי האישום מוגשים על ידי מחלקת התביעות של המשטרה, ורק העבירות החמורות הן בטיפול הפרקליטות. סמכות המשטרה לא רק לחקור עבירה (ובמקרה שלנו גם ליוזם אותה) אלא גם להגיש את כתב האישום ולהגן עליו בבית המשפט היא ריכוז סמכויות וכוח גדולים מדי בידי גוף אחד. יכולת מחלקת התביעות של המשטרה לעמוד בלחץ של חוקרי אותה משטרה להגיש אישומים לא מרצדים קטנה מיכולת הפרקליטות.

הסיפור הזה הזכיר לי את דבריו של הפילוסוף ניטשה: "אל לנו לזלזל בחלק הרב שיש לעצם המראה של ההליכים המשפטיים והביצועיים, המונע מהפושע להרגיש באופי

ביוזמה מקומית של "בלשים" במשטרה, הונח באופן בולט שטר של 200 שקלים ב"רכב פיתיון" באזור התחנה המרכזית הישנה בת"א, כשהחלונות פתוחים, הדלתות אינן נעולות ואחת הדלתות פתוחה מעט (הרכב של מפקד התחנה, עם לוחית אזרחית). העובדה שהדלת הושארה פתוחה הוסתרה בכתב האישום והתבררה רק במשפט. השוטרים החרוצים ישבו באולם האירועים הסמוך וצפו במכונית באמצעות מצלמות האבטחה. גם הקשר הסימביוטי שבין ה"בלשים" (שרלוק הולמס מתהפך בקברו) לבין בעל האולם הוסתר ונחשף בדיון. הסרטון מראה אזרח שהבחין בשטר הפיתיון, נעצר, אך למזלו המשיך בדרכו. אנה, מכורה לסמים קשת יום, לא עמדה בפיתוי. לאחר שהבחינה בדלת הפתוחה ובשטר אמנם המשיכה, אך חזרה ונטלה את השטר. מייד הגיחו הבלשים האמיצים, אזקו את ידיה במקום ציבורי באופן משפיל חרף העובדה שלא סיכנה אותם, הובילו למעצר והחזיקוה כיממה עד שלמחרת שוחררה בבית המ' שפט (דוגמה לשימוש המשטרה במעצר לשם ענישה לפני משפט). המקרה התרחש באוקטובר 2018, וההליכים המ' שפטיים ארכו כשנתיים.

תפקיד החוק הפלילי הוא למנוע עבירות ולא ליצור עבריינים. זה גם תפקיד המשטרה. בפעילותה היצירתית, המשטרה לא מנעה עבירה אלא דווקא יצרה עבירה וע' בריינית. לסטטיסטיקה המשטרית אולי זה מועיל, אך לא לאזרחים. לאנה זה עלה במעצר, בשנתיים של משפט ובסכנת מאסר.

בחקר תאונות לשם הפקת לקחים ויצירת בטיחות, ידוע שתאונה בדרך כלל לא נוצרת בשל "תפוח רקוב" אחד, אלא שלובים כמה גורמים שאפשרו אותה. יש לשאול מדוע הממונים במשטרה לא מנעו פעילות שכזו: מדוע אין במ' טרה נוהל שיקבע מתי אם בכלל מותר להשתמש ברכב פיתיון כשיש דרכים אלטרנטיביות לא מזיקות כהצבת תצפית פאסיבית; ומדוע המשפטים שבמחלקת התביעות של המשטרה לא השכילו להימנע מהגשת כתב האישום. התובע המשטרתי אף השתדל להצדיק את פעילות המש' טרה באומרו בדיון: "לא מדובר בפעילות חריגה אלא במה שנהגו לבצע, להשאיר רכב פיתיון, וזו פעולה שהם חזרו עליה... האם זו פעולת חקירה לגיטימית? אני חושב שכן... מדובר כאן פשוט ביוזמה יצירתית ולגיטימית של המש'

ביוזמה מקומית של בלשים, הונח שטר של 200 שקלים ברכב פיתיון פתוח ליד התחנה המרכזית בתל אביב. כך יצרה המשטרה עבירה - במקום למנוע אותה

הנפשע שבסוג פעולתו מצד עצמה: כי הנה עיניו הרואות סוג מעשים זה עצמו המבוצע בשירות הצדק, במיטב המצ' פון ובהלל 'כי טוב', כגון: ריגול, הערמה, שוחד, מארב, כל מלאכת התחבולות והמלכודות של המשטרה והתביעה... וכל אלה מעשים שאין השופטים רוחים ומגנים אותם מצד עצמם, כי אם רק בנסיבות מסוימות ומבחינות מסוימות." (לגניאלוגיה של המוסר, בתרגום ד"ר ישראל אלדר).  
הדברים רלוונטיים, גם בימינו. אך יש חריגים לטובה. הפעם, בעקבות עבודה מצוינת של הסנגורית הציבורית רית שירה קידר, שעליה למדתי מפרוטוקול הדיון, פעל השופט איתן קורנהאוזר היטב, גינה את דרך הפיתיון של המשטרה והמליץ לתובע לסגת מכתב האישום. לאחרונה בוטל כתב האישום ונמנע עוול מיותר. האם המשטרה תפיק לקחים?

פרופ' בועז סג'ור מלמד במכללה האקדמית גליל מערבי ובמכללה האקדמית ספיר, ומייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"